

*De machtige
Annapurna bergketen
in de Himalaya, Nepal.*

Inleiding

blz. 6

Historische en antieke plaatsen

blz. 8

Festivals en feesten

blz. 38

Fantastische tochten

blz. 66

Wonderen van architectuur

blz. 100

Natuurwonderen

blz. 126

Kunst en cultuur

blz. 158

Fascinerende steden

blz. 180

Register

blz. 216

Verantwoording

blz. 222

STENEN HOOFDEN
VAN NEMRUT DAĞI

De moai van Paaseiland mogen dan de meest iconische stenen hoofden ter wereld zijn, ze staan op een van de meest afgelegen plekken op aarde. De kolossale beelden van de Turkse Nemrut Dağı zijn veel makkelijker te bereiken en even ontzagwekkend.

het alternatief voor de moai van Paaseiland, Chili

STENEN HOOFDEN VAN NEMRUT DAĞI

Turkije

Het wordt wel het 'Paaseiland van Turkije' genoemd, maar Nemrut Dağı is een wereld op zich. Op de 2134 m hoge Nemrut Dağı in het oostelijke Taurusgebergte in het zuidoosten van Turkije, staan een aantal reusachtige standbeelden die kunnen wedijveren met de monolithische moai op het afgelegen Paaseiland. Hoewel de berg zelf relatief afgelegen ligt, kan Nemrut Dağı gemakkelijk op een dagtrip vanuit vele dorpen, steden en gemeenten bezocht worden. Om Paaseiland te bereiken is een prijzige vlucht van 4,5 uur nodig vanuit de Chileense hoofdstad Santiago. Even rekenen en Nemrut Dağı wint met glans.

Op de top van Nemrut Dağı liggen de ruïnes van een oude graftombe en tempel die werden gebouwd voor koning Antiochus I van Commagene (69-34 v.Chr.), die ooit regeerde over een groot deel van de regio. Het hoogtepunt wordt natuurlijk ge-

Kolossaal stenen hoofd aan de westkant van de top van Nemrut Dağı.

vormd door de kolossale beelden rond de grafheuvel van Antiochus, een steenhoop van 60 m. In de loop van de tijd hebben aardbevingen deze stenen reuzen ontroofd, waardoor de 2 m grote hoofden op de grond aan hun voeten liggen. Dat zorgt voor een vreemd ontroerende en melancholieke aanblik.

Antiochus ging er prat op dat hij een afstammeling was van zowel Alexander de Grote als Darius de Grote van Perzië, en de

vormgeving van de beelden weerspiegelt de smelting van de antieke Griekse en Perzische cultuur die zijn koningschap belichaamt. De gelaatstrekken in Griekse stijl en de Perzische haardracht en kleding laten de goden en

helden van beide culturen versmelten: de Griekse god Zeus met de Iraanse god Ahura Mazda, Heracles en Ares met de Indo-Iraanse godheid Verethragna. Er zijn ook beschadigde beelden van een leeuw en een adelaar die het monument bewaakten en nog een beeld van Antiochus.

Ter plaatse sta je versteld van de moeite die het moet hebben gekost om de stenen de berg op te krijgen, laat staan van de verbeelding die nodig was om ze in zulke betoverende vormen uit te houwen. Nemrut Dağı staat sinds 1987 op de Werelderfgoedlijst van UNESCO en is een prachtig staaltje iconografie.

Wil je nog steeds naar Paaseiland?

De vlucht is duur, maar Paaseiland is nog altijd een magische plek om te bezoeken. Er zijn hier talloze moai en drukke plekken als Rano Raraku, ga dus naar het minder bezochte Ahu Akivi en bezoek het eenzame beeld langs de Pia Taro.

Stenen hoofd op het oostelijke terras van de grafheuvel van Antiochus I op Nemrut Dağı.

Hoe kom je er
Rondleidingen naar Nemrut Dağı worden georganiseerd in veel plaatsen waaronder Malatya en Kahta.
www.goturkiye.com

IETS DERGELIJKS

ARCHEOLOGISCH PARK SAN AGUSTÍN

Colombia
Dit UNESCO Werelderfgoed in zuidwestelijk Colombia bevat de grootste verzameling antieke megalithische sculpturen en religieuze monumenten van Zuid-Amerika, waaronder talloze stenen beelden.

TIWANAKU Bolivia

In de buurt van het Titicacameer liggen de ruïnes van de hoofdstad van de pre-Inca Tiwanaku-cultuur met een ondergrondse tempel vol kalkstenen hoofden die de goden van overwonnen vijanden voorstellen. Elk gezicht is uniek.

BADA VALLEI Indonesië

Deze vallei op Sulawesi ligt bezaaid met ongeveer 400 oude megalithische beelden die misschien wel 5000 jaar geleden werden gemaakt door een onbekende cultuur. De stenen beelden zijn zeer minimalistisch gebeeldhouwd.

Chichén Itzá trekt veel bezoekers naar de goed bewaarde piramides en balspelbanen van de Maya's. Maar dan de vergeten stad El Mirador. Omhuld door een verstilde jungle komen er slechts een paar onverschrokken avonturiers.

het alternatief voor Chichén Itzá, Mexico

EL MIRADOR

Guatemala

De stad El Mirador werd ruim 2000 jaar geleden gebouwd door de Maya's die in het noorden van Guatemala woonden. Het was ooit een levendige metropool van ongeveer 36 km². Tegenwoordig liggen de ruïnes in een ceremoniële stilte diep verscholen in de jungle van Petén. In tegenstelling tot het Mexicaanse Chichén Itzá heeft El Mirador niet te lijden van de kakofonie van souvenirverkopers en massatoerisme. Alleen de echte avonturiers mogen zich daar wagen.

De vergeten stad El Mirador ligt 40 km van een verharde weg en wordt in het droge seizoen (december tot april) bereikt na een voettocht van twee dagen vanuit het dorp Carmelita. Wij raden iedereen aan rechtstreeks te boeken in Carmelita, omdat daar getrainde en geautoriseerde gidsen wonen van een duurzaam toeristisch initiatief dat de plaatselijke bewoners ondersteunt. Als je over de kronkelende junglepaden loopt, zie je apen, toekans en

met wat geluk zelfs een poema of een jaguar. Het schitterende El Mirador wordt gedomineerd door twee enorme piramidecomplexen en in tegenstelling tot Chichén Itzá kun je ze ook echt beklimmen. La Danta rijst 70 m boven een heuvel uit, waardoor het de hoogste Maya-piramide is. El Tigre is door de enorme basis niet minder indrukwekkend. Kijk je vanuit de hoogte neer op deze afgelegen antieke stad, dan is het zacht zoemen van de jungle het enige geluid dat je hoort.

Wil je toch naar Chichén Itzá?

Plan je bezoek niet op een zondag wanneer het er het drukst is, omdat alle Mexicanen gratis toegang hebben.

Hoe kom je er Vlieg van La Aurora Guatemala International Airport naar Flores. Van Flores rijden bussen naar Carmelita.

www.turismocooperativa.carmelita.com

De piramide La Danta rijst op uit het dichte gebladerte van de jungle van Petén.

De Tilla Kari-madrassa met zijn kleurige mozaïektegels en rijke, vergulde interieur glanst nog wat feller dan de Sint-Pietersbasiliek, de beroemdste kerk van Vaticaanstad. Als er ooit een schoonheidswedstrijd voor gebouwen zou worden gehouden, zouden we ons geld op deze madrassa zetten.

het alternatief voor de Sint-Pietersbasiliek, Vaticaanstad

TILLA KARI- MADRASSA

Oezbekistan

Het Registan is voor Oezbekistan wat de Sint-Pietersbasiliek voor het Vaticaan is: een iconisch religieus en architecturaal monument en het symbool van het land. Het spectaculaire plein van Samarkand, UNESCO Werelderfgoed, bevat drie sierlijke madrassa's (islamitische universiteiten), waarvan de Tilla Kari de mooiste is. De Sint-Pieter is een kolossaal bouwwerk met een koepel die naar de hemel reikt en een door zuilen geflankeerde façade, maar de oogverblindende Tilla Kari wint het als het aankomt op pure decadentie.

De Tilla Kari werd halverwege de 17de eeuw gebouwd door de Shaybanide generaal Alchin Yalantush Bahadur en is het nieuwste, grootste en mooiste gebouw op het Registan. De madrassa ontleent zijn naam aan de moskee op de binnenplaats, want Tilla Kari betekent 'met goud bedekt', een verwijzing naar de glanzend vergulde koepel en muren. Natuurlijk, de koepel van de Sint-Pieter is hoger, maar de extrava-

gantie van de Tilla Kari is zo groot dat het je duizelt. Een interieur met stroken Arabische kalligrafie, geglazuurde mozaïektegels en veel bladgoud laten je mond openvallen. Als het je nog niet duizelde, bedenk dan dat de binnenkant van de koepel in feite vlak is. Als je eronder staat lijkt hij gebogen, omdat trompe-l'oeil voor een optische illusie zorgt.

En het is niet alleen de Tilla Kari-moskee die het oog van de fotograaf trekt. De 120 m lange voorgevel van de madrassa, een feest van kleurige majolicategels die een ingewikkelde puzzel vormen van geometrische patronen en Koranverzen, is ook prachtig om te zien.

De heerlijk versierde Tilla Kari was ooit het voornaamste gebedshuis van de stad, maar toen Oezbekistan onderdeel werd van de Sovjet-Unie werden madrassa en moskee beschouwd als een historisch monument. Ook al worden er geen erediensten meer gehouden, de Tilla Kari is nog

De drie prachtige madrassa's domineren het Registan, het grote plein van Samarkand.

steeds vol leven. Rond de centrale binnenplaats zijn de gewelfde cellen (de lokalen en onderkomens van de studenten) nauwgezet gerestaureerd. In elk daarvan verkopen drukke kooplieden beschilderde theestellen, geweven zijden kleden met de opvallende zigzag van *ikat*, en miniatuurschilderijen van enkele kunstenaars uit Samarkand. Deze levendige bazaar (die gonst van geklets met een constante aanvoer van hete groene thee) breidt een opwindend slot aan jouw bezoek aan de Tilla Kari. Waarom heeft deze plaats al niet heel lang op mijn bucketlist gestaan, vraag je je af. Goede vraag. Tijd om er wat aan te doen, zouden wij zeggen.

Wil je ook de Sint-Pietersbasiliek zien?

Om de enorme kerk van het Vaticaan op het rustigste moment te bezoeken, moet er geen mis bezig zijn (die vinden elk uur plaats tussen 9 en 12 uur 's morgens en om 5 uur 's middags).

Hoe kom je er Vlieg direct op Samarkand of neem in Tasjkent de hogesnelheidstrein (op de hoofdstad van Oezbekistan wordt meer gevlogen).

www.uzbekistan.travel

Boven Schitterende blauwe en groene mozaïeken in de Tilla Kari-madrassa. Onder Verfijnd tegelwerk rond de deuropeningen.

Uit de diepten van de Zuidelijke IJszee rijst een magische wereld op van water en ijs. De Patagonische fjorden overschaduwden hiermee de befaamde Noorse kustwateren met hun wilde en ongerepte schoonheid.

het alternatief voor de Noorse fjorden, Noorwegen

PATAGONISCHE FJORDEN

Chili

Op het zuidelijk halfrond bevindt zich onder de 41ste breedtegraad een duizelingwekkende wereld van hangende gletsjers, drijvende ijsbergen, klaterende watervallen en torenhoge bergtoppen. Deze wonderen trekken slechts 12.000 bezoekers per jaar – een fractie van het aantal dat op hun Noorse rivalen afkomt.

De Patagonische fjordenervaring begint in de stad Punta Arenas in Chili, van waaruit cruises de legendarische Straat van Magelhaen (Estrecho de Magallanes) oversteken en door een doolhof van kanalen, eilandjes en inhammen zuidwaarts varen naar Kaap Hoorn. Onderweg rijzen de bergen op uit de oceaan en stort de

Magelhaenpinguïns verzamelen zich op een rots in het Patagonische sneeuwlandschap.

ene gletsjer na de andere zich van de steile rotswanden naar beneden. Een cruise vergroot het dramatische spektakel nog meer – bij het naderen van de Pia-gletsjer vallen reusachtige blokken turkooizen ijs in een concert van donderende knallen en dreunen in de Pia-fjord.

Met kleine bootjes kun je tot ongelooflijk dicht bij de zeedieren van Chili komen. Scholen dolfinen spelen hier in het ijskoude water terwijl grote zeeolifanten en kleinere zeeleeuwen in de beschutte inhammen liggen te slapen. Geïsoleerde stranden zijn ook de thuisbasis van duizenden schattige magelhaenpinguïns.

Na vier dagen navigeren door deze beschutte wateren, bereiken de boten het verlaten Kaap Hoorn. Hier botsen de Atlantische en de Grote Oceaan, ijs-

IJsschotsen in de spectaculaire Calvoefjord, aan de rand van het Canal Sarmiento.

schotsen bevolken de zee en de gierende wind, die ooit expedities dwarsboomde, geselt de steile, onregelmatige kliffen. Het is niet moeilijk te geloven dat het einde van de wereld hier binnen bereik ligt.

Wil je nog steeds naar de Noorse fjorden?

De Noorse fjorden, die op de UNESCO Werelderfgoedlijst prijken, zijn ten prooi gevallen aan hun eigen schoonheid en verwelkomen elk jaar ontelbare aantallen toeristen. Ga voor wat relatieve rust naar de minder bezochte Nærøyfjord en Lysefjord. Die laatste ligt in de schaduw van de 600 m hoge Preikestolen.

Hoe kom je er Er zijn dagelijkse vluchten van Santiago naar Punta Arenas in het zuiden van Chili, het vertrekpunt voor cruises naar de Patagonische fjorden.

www.australis.com

Ver weg van de massa's en omringd door het groene Amazoneregenwoud is de Kaieteurwaterval maar liefst viermaal zo hoog als de Niagarawaterval.

het alternatief voor de Niagarawatervallen, Canada

KAIETEUR-WATERVAL

Guyana

De legendarische waterval in Guyana stort met een woeste snelheid van 663 kubieke meter per seconde naar beneden en is daarmee een van de krachtigste ter wereld. Maar dat is niet terug te vinden in de bezoekersaantallen – niet meer dan 40.000 per jaar. Diep verstopt in de jungle van Guyana, en beschermd door een van de grootste gebieden ongerept regenwoud in Zuid-Amerika, is de Kaieteur niet bepaald een gewild natuurwonder: hier, in dit unieke gebied in het regenwoud, kom je eerder wilde dieren tegen dan toeristen.

Wil je nog steeds de Niagarawatervallen zien?

Aan de massa's kun je niet ontkomen, maar je kunt dichtbij komen door met de Maid of the Mist naar de voet van de watervallen te varen.

Hoe kom je er Er is geen toegang over de weg. Je komt er ofwel per vliegtuig via Georgetown (een uur vliegen), of te voet via een vijfdaagse trektocht door de wildernis.

www.guyanaturism.com